

HETKIÄ

Hyvinvointia lisäävä keraaminen taideteos

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Visamäki, Muotoilun koulutusohjelma

Kevät, 2019

Taija Laurell

Muotoilun koulutusohjelma
Visamäki

Tekijä	Taija Laurell	Vuosi 2019
Työn nimi	Hetkiä -Hyvinvointia lisäävä keraaminen taideteos	
Työn ohjaaja/t	Mirja Niemelä	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön aiheena on hyvinvointia lisäävä keraaminen taideteos. Teos toteutetaan yhteistyössä hyvinvointipalveluiden tuottamiseen keskittyvän Studio Vintin kanssa ja teos suunnitellaan Vintin joogasaliin sopivaksi. Tavoitteena on luoda teos, joka vahvistaa Studio Vintin asiakkaiden kokonaisvaltaista kävijäkokemusta ja vaikuttaa tätä kautta hyvinvoinnin kokemukseen.

Teoksen suunnittelun pohjana toimii hyvinvoinnin käsitteen tutkiminen. Tarkoituksena on selvittää mistä asioista hyvinvoinnin kokemus syntyy Vintin joogaopettajille ja asiakkaille suunnatulla kyselyllä. Teoksen suunnittelussa sovelletaan tunnelmamuotoilun teorian tietoa. Tekijä pohtii myös omaa rooliaan tiedon tulkitsijana ja miten muotoilijana voi tehdä hyvinvoinnin näkyväksi. Värimaailman suunnitteluun vaikuttavat kyselyn tulokset, väreihin liittyvä symboliikka ja asiakkaan toive chakraväreistä.

Kyselyn tulokset ja teorian tieto muodostavat lähtökohdat suunnittelulle. Ensimmäisiä luonnoksia yhdistetään ja jatkokehitetään yhdessä asiakkaan kanssa. Asiakkaan toiveena on saada tilaan runsas ja värikäs teos, jota voi käyttää myös vuorovaikutuksen välineenä Vintin asiakkaiden kanssa.

Opinnäytetyön tuloksena valmistuu Studio Vintin joogasalin tunnelmaan sopiva keraaminen teos, jota voidaan käyttää osana joogatuntien sisältöä. Teos koostuu osista, jotka tekijä suunnittelee ja toteuttaa hyvinvoinnin tutkimustietoon ja asiakkaan toiveisiin perustuen. Värikäs ja runsas teos tuo lisäarvoa Vintin asiakkaiden kävijäkokemukseen ja toimii näin hyvinvointia lisäävänä tekijänä.

Avainsanat tunnelmamuotoilu, hyvinvointi, keramiikka, taideteos

Sivut 37 sivua, joista liitteitä 3 sivua

Degree Programme in Design

Visamäki

Author	Taija Laurell	Year 2019
Subject	Moments –A Work of Ceramic Art that Enhances Well-Being	
Supervisors	Mirja Niemelä	

ABSTRACT

The topic of the thesis is a work of ceramic art that enhances well-being. The work of art is made in co-operation with Studio Vintti. The aim is to create a work of art which enforces the customer experience and the feeling of well-being of the visitors of Studio Vintti.

The basis of planning the art work was to explore the concept of creating well-being. The author made a survey on the yoga instructors and customers of Yoga Studio Vintti on how they perceive their well-being and what influences their feeling of well-being. The theory of atmosphere design played a big role in the design process. The author also interpreted her own designer role in creating well-being. The results of the study and the wishes from the owners of the studio have an influence in creating the colour scheme in the work of art.

The result of the study and theory of atmosphere design create the base of the design in the art work created. The first drafts are combined and fine-tuned in order to gain perfect matches of the expectations of the future customers and owners of Studio Vintti. The owners are hoping to have a colourful and rich artwork to their premises.

As a result of the thesis, a ceramic artwork was made for the Yoga studio Vintti. The artwork will be used as an integral part of the future yoga lessons held in the studio. The art work will be constructed of several parts and the planning will be based mainly on the result of the survey and the wishes from the owners of the studio

Keywords Atmosphere design, Well-being, Ceramics, Work of Art

Pages 37 pages including appendices 3 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Aiheen rajaus ja tavoitteet.....	1
1.2	Kysymyksenasettelu ja tiedonhankinta	2
1.3	Viitekehys.....	2
1.4	Prosessikaavio.....	4
2	TUNNELMAMUOTOILU	5
2.1	Studio Vintti ja tunnelmamuotoilu	6
2.2	Värien merkitys.....	7
3	ASIAKKAAN ESITTELY.....	7
3.1	Tila-analyysi.....	7
3.2	Tiedonkeruu.....	9
3.2.1	Kyselyt	9
3.2.2	Yhteenvedo vastauksista.....	10
3.3	Havainnointi: joogasalien tyypillistä esineistöä	11
4	SUUNNITTELUPROSESSI	12
4.1	Suunnittelun lähtökohdat	13
4.2	Inspiraation lähde Rut Bryk.....	13
4.3	Materiaali- ja värivalinnat	14
4.4	Suunnittelun kulku.....	15
4.4.1	Ensimmäinen suunnitelma: Osista koostuva teos.....	17
4.4.2	Toinen suunnitelma: Roikkuva teos	19
4.4.3	Kolmas suunnitelma: pyöreät osat.....	19
4.4.4	Neljäs suunnitelma: palloja ja kulhoja.....	20
4.4.5	Suunnitelman jatkokehitys.....	21
4.5	Materiaali- ja muotokokeilut	24
4.6	Teoksen kuva-aiheet	25
5	HYVINVOINTIA LISÄÄVÄ KERAAMINEN TEOS.....	27
5.1	Työprosessi	27
5.2	Valmis teos.....	29
5.3	Arviointi.....	31
5.4	Työstä saatu palaute	33
6	POHDINTA	34
	LÄHTEET	35
	KUVALÄHTEET	35

Liitteet

- Liite 1 KYSELY VINTIN PERUSTAJILLE ANU NIEMELLE JA SANNI HAAHDENMAALLE
- Liite 2 KYSELY VINTIN JOOGAOPETTAJILLE JA ASIAKKAILLE
- Liite 3 PALAUTE ASIAKKAALTA

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää, millainen keraaminen teos on hyvinvointia tukeva. Opinnäytetyöhöni kuuluu myös teoksen suunnittelu ja valmistus Studio Vintille. Aihe valikoitui kiinnostuksestani henkiseen hyvinvointiin ja siihen, miten ympäristö ja erityisesti taide vaikuttavat hyvinvoinnin kokemukseen. Olen harrastanut joogaa vuosien ajan ja vierailut useilla joogasaleilla. Koska jooga on kokonaisvaltainen laji, minua kiinnostaa tutkia, mikä on ympäristön vaikutus kokemukselliseen elämykseen.

Nykypäivän kiivastahtisessa elinympäristössä hyvinvointi on aiheena ajan-kohtainen ja erilaisia hyvinvointia tukevia palveluita on tarjolla runsaasti. Koen, että erityisesti hyvinvoinnin pohdinta ja ihmisten kiinnostus oman hyvinvoinnin panostamiseen on kasvussa.

Halusin tehdä yhteistyötä nimenomaan Studio Vintin perustajien kanssa, koska heillä on pitkä kokemus erilaisten hyvinvointiin liittyvien palveluiden parissa. Studio Vintti on myös sisustettu tyyllillä, joka mielestäni edesauttaa kokonaisvaltaisen hyvinvointikokemuksen syntyä.

Opinnäytetyöni suunnittelun kannalta olennaista on se, mitkä asiat vaikuttavat ihmisten tunnekokemuksen syntymiseen. Pysin löytämään nämä tekijät sekä hyvinvoinnin kokemuksen lisääntymiseen vaikuttavat seikat tekemällä kyselyn Studio Vintin joogaopettajille ja asiakkaille.

Valmistan teoksen keramiikasta, koska se on itselleni luontaisin materiaali. Asiakastyönä valmistettavasta keramiikkateoksesta saan myös arvokasta tietoa ja kokemusta tulevaa työuraani varten. Tein työharjoittelun aikaan laajan koesarjan erilaisista savilaaduista ja lasitteista. Hyödynnän opinnäytetyössäni tästä koesarjasta saamaani tietoa. Saven kuvioinnissa käytän itselleni tuttuja kuviointimenetelmiä kuten kaivertamista.

1.1 Aiheen rajaus ja tavoitteet

Opinnäytetyöni tavoitteena on suunnitella ja valmistaa hyvinvointia tukeva keraaminen taideteos. Saavuttaakseni tavoitteeni tutkin hyvinvoinnin käsitettä, jotta saan selville, mistä asioista se koostuu. Studio Vintin tilat ja nykyinen sisustus ohjaavat teoksen suunnittelua. Suunnittelussa otetaan huomioon tilan harmonia niin, että keraamisesta teoksesta ei tule liian hallitsevaa elementtiä.

Ensimmäisessä tapaamisessa asiakkaan kanssa sain ohjeita värimaailman soinnuttamiseksi tilaan sopivaksi. Salin vallitseva tunnelma on tärkeä ja se halutaan ehdottomasti säilyttää. Opinnäytetyön ulkopuolelle jää muotoilijayrittäjyyteen liittyvät asiat ja teoksen materiaalikustannukset sekä hinnoittelu.

1.2 Kysymyksenasettelu ja tiedonhankinta

Opinnäytetyöni keskeisiä kysymyksiä ovat:

Millainen on hyvinvointia lisäävä keraaminen taideteos?

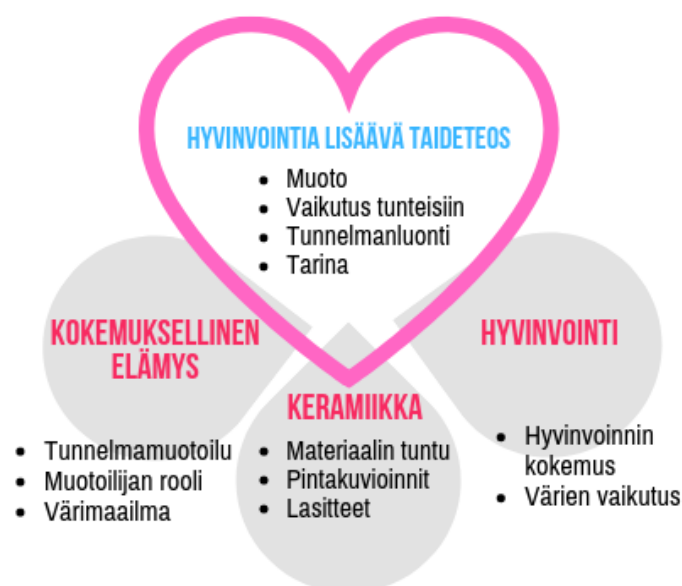
Mitä on hyvinvointi?

Miten hyvinvointi voidaan muotoilla näkyväksi?

Opinnäytetyö alkaa hyvinvoinnin käsitteen tutkimisella. Teoriaosuuden tietopohjana toimii alan kirjallisuus. Suunnittelua ohjaa myös Studio Vintin perustajien Anu Niemen ja Sanni Haahdenmaan ajatukset hyvinvoinnista, asiakaskokemuksesta ja siitä millainen Studio Vintti on.

Keraaminen taideteos tulee olemaan osa kokonaisvaltaista kokemusta. Studio Vintin asiakkaiden osallistaminen teoksen suunnitteluun tukee tätä ajatusta ja tuo teokselle lisäarvoa. Kerään kokemuseräistä tietoa Studio Vintin joogaopettajille ja asiakkaille suunnatulla kyselyllä.

1.3 Viitekehys

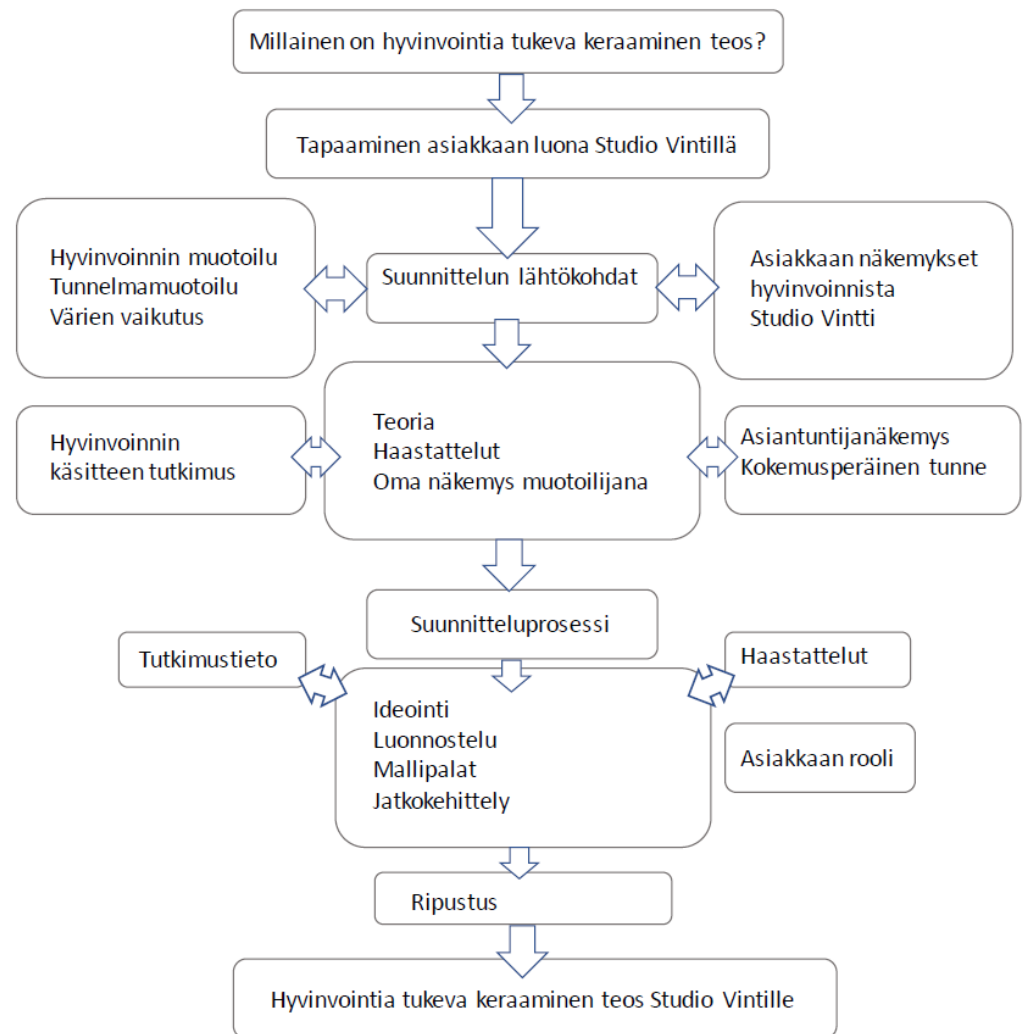
Kuva 1. Viitekehys

Viitekehys (Kuva 1) kertoo opinnäytetyön keskeiset osa-alueet. Työ lähtee liikkeelle hyvinvoinnin näkökulmasta. Selvitän mistä asioista hyvinvointi koostuu ja miten hyvinvointia voi ilmentää muotoilijana. Yksi teoksen suunnitteluun vaikuttava tekijä on värien vaikutus. Hyvinvointia koskevien osa-alueiden kautta pyrin selvittämään mitkä asiat vaikuttavat kokonaisvaltaisen elämyksen kokemiseen.

Teoksen suunnittelussa huomioin asiat, jotka vaikuttavat hyvinvoinnin kokemusta lisäävästi. Tarinan avulla voin vaikuttaa tarinan tulkittavuuteen ja ajatuksiin, joita se katsojassa herättää. Ajatukset taas linkittyvät tunteisiin ja sitä kautta syntyy vaikutus katsojan kokemukseen teoksesta. Teoksesta tulee osa Studio Vintin tunnelmaa.

Keramiikka on materiaalina hyvin monipuolinen. Voin vaikuttaa teoksen ilmeeseen savilaatujen valinnalla ja niiden yhdistelmillä sekä vaihtelemalla lasitettua ja lasittamatonta pintaa. Pintakoristelulla teoksen sisälle on mahdollista luoda tarinankerrontaa.

1.4 Prosessikaavio

Kuva 2. Prosessikaavio

Prosessikaavio (Kuva 2) kuvaa opinnäytetyön kulkua. Opinnäytetyö saa alkunsa kysymyksestä millainen on hyvinvointia tukeva keraaminen teos. Tapaaminen asiakkaan luona Studio Vintillä toimii suunnittelun lähtökohdana. Suunnittelua ohjaa hankittu teoriatieto tunnelmamuotoilusta ja värien symboliikasta. Studio Vintin perustajien ja Vintillä toimivien joogaopettajien ja asiakkaiden haastatteluilla saadaan kerättyä arvokasta asiantuntija- ja kokemusperäistä tietoa hyvinvoinnista.

Oma näkemykseni muotoilijana ohjaa suunnitteluprosessia. Prosessi etenee ideoinnin, luonnostelun ja mallipalojen kautta kohti valmista suunnitelmaa. Asiakkaan rooli on keskeisessä osassa suunnitelman saattamisessa valmiiksi teokseksi. Lopputuloksena syntyy teos, jonka voidaan kokea toimivan hyvinvointia lisäävänä elementtinä Studio Vintillä.

2 TUNNELMAMUOTOILU

Tässä luvussa tarkastelen hyvinvoinnin muotoilua tunnelmamuotoilun keinoin. Tunnelmaltaan otollisessa ympäristössä hyvinvoinnin kokemus voimistuu. Pyrin löytämään vastauksia siihen mitä tunnelmamuotoiluun kuuluu ja miten muotoilija voi tehdä hyvinvoinnin näkyväksi.

Hetken merkitys korostuu tunnelmamuotoilussa. Hetkessä syntyvät kokemukset muodostavat tunnelmamuotoilun ytimen. Tunnelmamuotoilu liittyy vahvasti palvelukokemukseen ja vaikuttaa siihen mitä koemme kohtauksissa toisten ihmisten kanssa. Aiemmat kokemukset ja niiden huomioiminen muodostavat tunnelmamuotoilun perustan. (Rantanen, 2016, s. 14)

Jos tunnelmaan vaikuttaville tekijöille pystytään luomaan lisää arvoa ja merkitystä, tunnelman vaikutukset korostuvat. Jostakin tavallisesta asiasta voidaan luoda huolellisella suunnittelulla ja harkituilla yksityiskohdilla merkityksellisempi. Taustalla oleva tarina ja sen tunnelmointi ohjaajat ihmisten valintoja. (Rantanen, 2016, s. 33)

Ympäristössä, jossa on paljon aisteja ohjaavia viestejä, elimistömme kuormittuu ja stressaantuu (Rantanen, 2016, s. 37). Aistien kasautuva vaikutus luo perustan moniaistiselle suunnittelulle. Tavoitellun vireystilan tiedostaminen ottaa huomioon aktiivisuustasoon vaikuttavat tekijät. (Rantanen, 2016, s. 61)

Tunnelmalla on aina jokin lähtökohta, odotuksia ja jokin suunta, johdettiin sitä tai ei. Jokaisen omaan lähtötilanteeseen vaikuttavat ulkoiset tekijät kuten aistiärsykkeet, muut ihmiset, prosessit ja ympäristö. Sisäisiin tekijöihin kuuluvat luontaiset taipumukset ajatella, muistojen tunteminen ja kokeminen, aiemmat tapahtumat ja vallitseva vireystila. Ihmiset kiinnittävät huomiota eri asioihin; joku yksityiskohtiin, toinen ilmapiiriin ja kolmas kiinnittää huomionsa muiden ihmisten tunteisiin. (Rantanen, 2016, s. 117) Tunnelma resonoi eli tarttuu helposti. Ihmisiä ohjaa luontainen taipumus ottaa vaikutteita muiden tuntemuksista ja mennä mukaan muiden tunnekokemuksiin. (Rantanen, 2016, s. 120)

Ajattelu, aistit ja tunteet luovat tunnelman (Rantanen, 2016, s. 123). Tunnelmaa voidaan muotoilla kaikille aisteille. Esimerkiksi näköaistiin liittyvät valaistus, muodot, värit, pinnat, estetiikka ja erilaiset teemat. Sisustuksella voidaan luoda erilaisia tunnetiloja ja –maisemia. Väreillä, valoilla, muodoilla, materiaaleilla ja äänillä pystytään vaikuttamaan vireystilaan ja tunteisiin. Aistiystävälliset muodot mukailevat silmän luonnollista liikerataa. (Rantanen, 2016, s. 156) Pyöreät muodot antavat silmän liikkua kohteesta

toiseen helpommin kuin esimerkiksi kulmikkaat muodot. Muodot vaikuttavat sommittelun ja mittasuhteiden lisäksi havainnoinnin helppouteen. Vireystila paranee ja ajattelu helpottuu, kun silmä voi luonnollisin ja vapain liikkein havainnoida ympäristöään. Hyvä esimerkki luonnollisen silmänliikkeen sallivasta muodosta on horisontti. Kun silmän antaa levätä horisontissa, on sen todettu laskevan stressitilaa ja parantavan ajattelua. (Rantanen, 2016, s. 157)

Tunnelmamuotoilussa kannattaa aina jättää tilaa muutoksille. Menestyneimmät konseptit hiovat jatkuvasti valmiita suunnitelmia. Jollakin suunnitelmalla lähdetään kokeilemaan ja tarvittaessa suunnitelmaa muutetaan käytännön havainnoinnin avulla. Yksityiskohdat ja niiden sommittelu muodostavat kokonaisuuden. Onnistuneeseen tunnelmamuotoiluun tarvitaan kykyä muuttaa suunnitelmia tarpeen vaatimalla tavalla sekä rohkeaa kokeilua. Vasta kun suunnitelma on koottu käytännössä valmiiksi, voidaan arvioida sen onnistumista kaikkien aistien kannalta. (Rantanen, 2016, s. 166)

2.1 Studio Vintti ja tunnelmamuotoilu

Studio Vintin sisustuksessa pienetkin yksityiskohdat ovat tarkkaan harkittuja ja tarkoituksellisia. Marjo Rantanen toteaaakin kirjassaan Tunnelmamuotoilu juuri yksityiskohtien ja niiden aiheuttamien mielihyvän kokemusten olevan oleellisessa osassa hyvän tunnelman synnyssä. (Rantanen, 2016, s. 15) Tunnelman syntyyn vaikuttavat voimakkaasti aiempien kokemusten aktivointi. Jokin aistikokemus; ääni, muodot tai kokonaisuudet vaikuttavat tunnelman kokemiseen. Jokin näistä aistihavainnoista vaikuttaa kokemukseen eniten. (Rantanen, 2016 s. 76) Muotoilijalle haastavaa on ottaa suunnittelussa huomioon aiemmat aistikokemukset niiden yksilöllisyyden vuoksi. Sama signaali aiheuttaa erilaisia tuntemuksia eri ihmisissä heidän kokemuspohjastaan riippuen. (Rantanen, 2016, s. 79) Sekoittamalla yhteen aistikokemus, ajatukset ja tunteet, syntyy jokaisen yksilöllinen kokemus. Yksilön kokemukseen vaikuttaa siis näiden tekijöiden välinen suhde. (Rantanen, 2016, s. 81)

Joogan keskeisimpiin ajatuksiin liittyy keskittyminen nykyhetkeen. Kehon liikkeiden lisäksi joogaharjoitus on myös mielen harjoitus. (Himalaja, n.d.) Koska ajatukset synnyttävät tunnetiloja, on mielenkiintoista havaita, että myös tunnelmamuotoilussa korostuu ajatus ohjata ajatukset nykyhetkeen ja saavuttaa näin toivottu tunnekokemus. Nykyhetkeen keskittymällä yksilön aiemmat kokemukset eivät nouse niin voimakkaasti vaikuttamaan tunnekokemukseen. Ohjaamalla ajatukset nykyhetkeen ja tietoiseen läsnäoloon voidaan vaikuttaa ajatuksiin ja tätä kautta tunnekokemukseen. Saamalla yhteyden omaan sisäiseen tilaansa, pystyy vaikuttamaan kokemukseensa ympäröivästä tilasta. (Rantanen, 2016, s. 82)

2.2 Värien merkitys

Väreillä voidaan vaikuttaa välittömästi ihmisen mielialaan. Kaikki eivät kuitenkaan reagoi väreihin samalla tavalla tai koe niitä yhtä voimakkaasti. Sininen koetaan usein rauhoittavana ja tunteita hillitsevänä, kun taas punainen väri koetaan tunteita kiihottavana. Ruskean värin mielletään viittaavan positiivisessa mielessä ”äiti-maahan”. Oranssin koetaan vaikuttavan suorittamisen ja pätemisen tarpeisiin. (Biedermann, 1993, s. 421)

Tutkijat ovat päättelleet kullan ja heleän keltaisen värin kuvastavan yleensä ihmisten mielissä aurinkoa, älyä, oivallusta, uskoa ja hyvyttä (Biedermann, 1993, s. 23). Punainen väri mielletään usein voimakkaaksi rakkauten ja taistelun väriksi. Vitaalisella punaisella ilmaistaan elämän ja kuoleman jatkuvaa kamppailua. (Biedermann, 1993, s. 284) Valkoisen värin ajatellaan kuvastavan puhtautta, totuutta ja viattomuutta (Biedermann, 1993, s. 393) Vihreä väri kuvastaa luontoa, kasvua, kevättä ja toivoa (Biedermann, 1993, s. 410) Violetti symboloi henkisyttä. Kristillisyydessä violetti kuvastaa katumusta ja parannusta. Koska violetti saadaan sekoittamalla punaista ja sinistä, on sen ajateltu kuvaavan myös viisautta ja rakkautta. (Biedermann, 1993, s. 417)

3 ASIAKKAAN ESITTELY

Studio Vintin ovat perustaneet näyttelijät Anu Niemi ja Sanni Haahdenmaa. Studio Vintin kolme tärkeintä osa-aluetta ovat luovuus, rohkeus ja hyvinvointi. Näyttelijöinä Niemi ja Haahdenmaa kannustavat asiakkaitaan nostamaan itsensä oman elämänsä päärooliin. Samoin he ajattelevat asiakkaan olevan pääroolissa Vintille saapuessaan. Vintin slogan on ”Hyvä olo syntyy rohkeudesta olla sinä”. Salille saa tulla juuri sellaisena kuin on. Joogastudion perustaminen lähti liikkeelle sekä Niemen että Haahdenmaan kutsumuksesta luoda asiakkaille taianomaista hyvää oloa. Itsensä etsiminen, löytäminen ja tunteminen ovat avain hyvään oloon. Oman sielun ja sydämen äänen löytäminen nähdään tavoiteltavana päämääränä.

3.1 Tila-analyysi

Studio Vintti sijaitsee Tampereen keskustassa kerrostalon ylimmässä kerroksessa. Studion tiloihin on kaksi sisäänkäyntiä. Toisesta tullaan vastaanottoaulaan, josta on kulku joogasaliin (Kuva 3). Toisesta ulko-ovesta saavutaan eteisen kautta pukuhuoneeseen ja eteisestä on myös kulku joogasaliin. Joogasalin molemmat pitkät sivut ovat ikkunapinta-alaa.

Kuva 3. Studio Vintin sali

Laajat ikkunapinta-alat tekevät joogasalista todella valoisan ja tuovat kaupunkinäkömään lähelle. Valo kiertää saliä koko päivän ajan ja vuodenaikojen vaihtelut ovat selkeästi nähtävillä. Keväällä ja kesällä saliin kantautuu lintujen laulu ja lokiien kirkuna.

Studio Vintin kotisivuilla korostetaan joogasalin rauhoittavaa tunnelmaa. Asiakkaan toivotaan löytävän rauhan jo astuessaan saliin sisälle. Vintin sisustus on mietitty niin, että siellä ei ole mitään turhaa. Anu Niemi ja Sanni Haahdenmaa ovat kumpikin näyttelijöitä. Sisustuksen suunnittelussa he ovat noudattaneet näyttämöltä tuttua ajatusta tarkoituksenmukaisesta esineistöstä.

Studio Vintin esineistöön ei kuulu mitään uskonnollisuuteen viittaavaa kuten usein joogasaleilla näkyviä jumalapatsaita tai suurten joogagurujen kuvia. Niemi ja Haahdenmaa ovat halunneet luoda Studio Vintistä helposti lähestyttävän, kotoisaan ja jokaiselle sopivan joogasalin.

Joogasalin takaseinällä on konseptitaiteilija Topi Pajusen maalama taulu (Kuva 4). Taulun merkitys on korostunut Vintin toiminnan kehittymisen myötä ja siitä on tullut hyvin tärkeä myös asiakkaille. Taulun värimaailma ja tunnelma tulee ottaa huomioon keraamista teosta suunniteltaessa.

Kuva 4. Salin seinällä oleva taulu

3.2 Tiedonkeruu

Ensimmäisessä tapaamisessa asiakkaan kanssa kävimme läpi Vintin toiminta-ajatusta ja tiloja. Laadin Google Forms -palvelun kautta kyselyn Niemelle ja Haahdenmaalle sekä hieman suppeamman kyselyn Vintin muille joogaopettajille sekä asiakkaille.

Studio Vintin ydinajatukseen kuuluu asiakkaan nostaminen keskiöön. Tästä näkökulmasta koen tärkeäksi, että asiakkaille tarjoutui mahdollisuus osallistua teoksen suunnitteluun. Myöhemmin joogasalille saapuessaan he voivat löytää teoksesta omia ajatuksiaan. Asiakkaiden osallistaminen luo myös luontevan yhteyden käyttäjä teosta osana joogatunteja. Joogaajat voivat ottaa teoksesta kiintopisteen tai valita jonkin puhuttelevan osan osaksi omaa harjoitustaan. Näin teoksesta tulee osa vuorovaikutusta.

3.2.1 Kyselyt

Toteutin suunnittelun alkuvaiheessa kyselyt Studio Vintin perustajille (Liite 1) ja Vintin joogaohjaajille sekä asiakkaille (Liite 2). Suunnittelin kysymykset niin, että niihin vastatessa vastaaja joutuisi miettimään vastauksia pidempään kuin esimerkiksi rasti ruutuun -tyyppisessä kyselyssä. Halusin ensisijaisesti selvittää kyselyn avulla vastaajien kokemuksia hyvinvoinnista ja värien vaikutusta. Vastauksista välittyi pysähtyminen kysymysten äärelle. Vastaukset olivat harkittuja ja syvällisiä.

3.2.2 Yhteenveto vastauksista

Vastauksia analysoidessani tiedostin, että oma kokemuspohjani vaikuttaa vastausten tulkintaan ja siihen mitä asioita pidän merkityksellisinä. Kiinnittämällä huomiota useissa vastauksissa toistuviin asioihin, pystyn muodostamaan neutraalimman näkemyksen hyvinvointiin kuuluvista osa-alueista.

Kysyttäessä mitä asioita hyvinvointiin kuuluu, toistui vastauksissa eniten tasapainon merkitys. Vastaajat kokivat hyvinvoinnin koostuvan erityisesti fyysisen ja psyykkisen olon tasapainoisesta suhteesta. Myös sisäinen rauha ja yhteys itseen koettiin hyvinvointiin kuuluviksi asioiksi.

Yhdessä vastauksessa todettiin, että hyvinvointi on mielenrauhaa. Tässä vastauksessa kiteytyi mielestäni hyvinvoinnin kokemuksen syvin olemus. Kun mieli on tasapainossa, arjen haasteet eivät heilauta tasapainoa pysyvästi pois paikoiltaan.

Myös toisen kysymyksen vastauksissa, jotka koskivat hyvinvoinnin tunteista, korostui tasapainon merkitys. Eräässä vastauksessa oli hienosti sanoitettu miltä hyvinvointi tuntuu: ”Hyvinvointi tuntuu kokonaisvaltaisesti ei miltään ja kaikelta.” Hyvinvointi on perusta, jolle tasapainoinen elämä rakentuu. Kahden ensimmäisen kysymyksen vastaukset voidaan tiivistää sanoihin: tasapaino, rauha, luottamus, ilo, onnellisuus, tyyneys, yhteys itseen ja muihin sekä läsnäolo.

Kolmas kysymys koski ympäristöä, jossa voi kokea voivansa hyvin. Luonto, metsä ja järvenranta olivat selkeästi ne paikat, joissa vastaajat kokivat voivansa hyvin. Värimaailmasta kertovissa vastauksissa korostui rauhallisuus, seesteisyys ja maanläheisyys, mutta myös värikkyyttä pidettiin tärkeänä. Herkän pehmeä ja silti värikäs vuodenaikojen kiertoa mukaileva värimaailma koettiin miellyttävimmäksi. Väreistä vastaajia miellytti eniten sinisen eri sävyt, violetti, petrooli ja turkoosi. Useassa vastauksessa viitattiin myös luonnosta löytyviin värisävyihin, kuten metsänvihreään ja järvensiniseen. Valkoista vieroksuttiin. Värisävyjä saa vastauksien mukaan olla runsaasti, kunhan ne ovat sopusoinnussa keskenään. Studio Vintin ihanimmat puolet ovat vastaajien mukaan valo, rauha, tunnelma, ihmiset, energia ja se, että Vintillä saa olla oma itsensä eikä tarvitse suorittaa. Vastauksista välittyi Vintin vallitsevan tunnelman tärkeys ja merkityksellisyys.

Kysymys hyvinvoinnin tunnetta aktivoivasta taiteesta toi enemmän hajontaa vastauksiin. Tärkeiksi asioiksi mainittiin yksityiskohdat ja se, että taide antaa tilaa ajatuksille, johdattelee tekemään tulkintoja sekä herättää tunteita ja ajatuksia. Taiteelta toivottiin pirskahduksia iloisuutta ja toivoa. Kauneus ja harmonisuus olivat monelle vastaajalle merkittäviä asioita. Toisaalta taide voi auttaa myös hyväksymään elämän kaikki puolet, kuten rumat asiat, osaksi elämää. Hyvinvointia lisäävä taide saa katsojan hyvälle

mielelle, koskettaa, on kiinnostava ja arvoituksellinen, se lohduttaa ja rauhoittaa. Taiteen äärellä voi oivaltaa uutta, löytää uusia puolia ja inspiroitua.

Taiteen kokemisessa tärkeäksi nousi tilannekohtaisuus – haluaako katsoja rauhoittua vai piristyä. Kokemukset voivat vaihdella ajan ja tunteen mukaan. Hyvinvointia tukevan taiteen todettiin tuovan tilaan lisää arvoa ilman, että se valtaa liikaa tilaa.

Vastauksissa esitettiin toiveita siitä millainen teos Vintille tulisi. Luonnon tuominen sisälle ja luonnon harmonia olivat eniten toivottuja aiheita. Myös joogafilosofiaan kuuluvat viisi peruselementtiä; maa, vesi, tuli, ilma ja metalli mainittiin vastauksissa.

Niemi ja Haahdenmaa vastasivat Vintin ihanimman paikan olevan valoisa ja avara joogasali. He toivovat, että asiakkaat kokisivat Vintin olevan turvapaikka, jossa on helppo olla. Tarinallisuus on heille taiteen tärkein ominaisuus. Hyvinvointia lisää teos, jonka ääreen voi pysähtyä ja antaa mielikuvituksen tuottaa tulkintoja.

3.3 Havainnointi: joogasalien tyyppillistä esineistöä

Havainnoin joogasalien tyyppillistä esineistöä vieraillemalla joogasaleilla sekä tutustumalla eri joogasalien verkkosivuihin. Havainnoinnin tarkoituksena oli tarkastella, löytyykö joogasaleilta yhteneväistä esineistöä ja miten esineistö vaikuttaa salien tunnelmaan. Idea havainnointiin syntyi käydessäni Jyväskylässä joogasalilla, jossa keskellä salin takaseinää oli kookas intialainen patsas. En tunne intialaista joogasympöliikka enkä tarinoita ja koin patsaan ahdistavana sen rajun aiheen vuoksi. Joogatunnin edetessä jouduin miettimään, miten kääntyisin, jotta en näkisi patsasta. Koin henkilökohtaisesti sen miten suuri merkitys esineistöllä on tunnelmalle.

Tampereella vierailin Om Yoga -koululla ja Lentävässä Matossa. Om Yoga -koulun sisustus on hyvin runsas. Salin värimaailma on kuitenkin pääasiassa vaalea, joten esineistön runsaus ei nouse häiritseväksi tekijäksi. Esineistöön kuuluu muun muassa lyhtyjä, unisieppareita, pieniä intialaisia patsaita ja lootuksenkukkia. Lentävän Maton sali on esineistöltään huomattavasti hillitympi, mutta salia hallitsee vanhoista harmaantuneista hirsistä rakennettu seinä. Hirsipinta tuo tilaan rouheutta ja maanläheisyyttä. Esineistöön kuuluu lyhtyjä.

Tarkastelin Joogakoulu Shantin, Villa Mandalan ja Jooganavetan verkkosivuja. Joogakoulu Shantin sivuilla voi tehdä virtuaalikerroksen joogakoulun saleissa. Salien sisustus on räiskyvän värikäs ja niissä on runsaasti lyhtyjä ja kynttilöitä. Seinillä on suuria intialaisia seinävaatteita. Esineistöön kuuluu myös pieniä intialaisia jumala-aiheita esittäviä patsaita. Villa Mandalan sali

on pelkistetty ja vaalea. Laajat puupinnat ja näkyviin jätetyt kattoparrut luovat maanläheisen, mutta raikkaan tunnelman. Seinät ovat yhtä unisiep-
paria lukuun ottamatta tyhjä. Salin etuosassa on suuri metallinen soitin. Villa Mandalan tyylikkään skandinaavisen tunnelman jälkeen tutustuin bo-
heemiin Jooganavettaan (Kuva 5). Jooganavetta sijaitsee Riihimäellä ja sen sali on remontoitu vanhaan kanalaan. Tilassa on vanhoja talonpoikaisesi-
neitä ja räsymattoja.

Kuva 5. Jooganavetan sali (Jooganavetta, n.d.)

Havainnoinnin yhteenvedona voidaan todeta erilaisten lyhtyjen olevan suosituimpia esineitä joogasalien sisustuksessa. Jumalapatsaita on joko useita tai sitten niitä ei ole ollenkaan. Salit ovat joko todella värikkäitä tai sävyiltään pelkistettyjä. Studio Vintti asettuu sisustuksensa puolesta näiden välimaastoon. Vintin sisustuksessa on käytetty lyhtyjä ja yhteensointuvia värikkäitä tekstiilejä, mutta sävy maailma on värikylläisyydestä huolimatta hillitty.

4 SUUNNITTELUPROSESSI

Teoksen suunnittelu tapahtui tiiviissä vuorovaikutuksessa asiakkaan kanssa. Asiakas pystyi mielestäni parhaiten arvioimaan teoksen soveltu-
vuutta tilan vallitsevaan tunnelmaan. Koska olemassa oleva tunnelma ko-
ettiin kyselyn tulosten perusteella niin tärkeäksi, halusin pyrkiä vaalimaan
sitä. Asiakkaan toiveiden lisäksi suunnittelua ohjasi hankittu teoriatieto,
kyselyn tulokset ja näkemykseni muotoilijana.

4.1 Suunnittelun lähtökohdat

Ensimmäisellä tapaamisella asiakkaan kanssa keskustelun aiheeksi nousee toistuvasti valo. Auringonvaloa tulvii Vintin joogasalini lukuisista ikkunoista, kun istumme salin lattialla ideoimassa teokseen liittyviä asioita. Esiin nousee vuodenaikojen kierto salin sisällä valon muodossa ja sisäisen valon etsiminen. Haahdenmaa kertoo usein kehottavansa joogaajia kumartamaan omaa sisäistä valoaan kohti. Hän kertoo myös joogameditaatioon pohjautuvan ajatuksen, jossa sielu nähdään noen tahrimana. Itseen hoitamalla on mahdollista kiillottaa sielua, sisäistä myrskylyhtyä, jolloin ihminen alkaa loistaa täydessä valossaan.

Valoon liittyen pohdimme valaistuksen liittämistä osaksi teosta. Salin seinällä on kaksi valaisinta, joiden merkitys on tunnelmavalaisuuden kannalta oleellinen etenkin talviaikaan, mutta tyyliltään ne eivät täysin sovi muuhun sisustukseen. Alan pohtia valon ja varjon liikkeen käyttämistä osana teosta. Teoksen ilmeen vaihtelu valonkierron mukaan voisi symboloida elämän vaihtelevuutta.

Haahdenmaa myös visioi teoksen voivan esittää jokaisen omaa joogapolkua kohti hyvää ja tasapainoista oloa. Jokaisella polku on erinäköinen ja teoksesta jokaisen on mahdollista löytää itselleen sopivat elementit. Polku alkaa jostakin, menee sinne tänne, ottaa suuntaa ja katkeaa välillä. Polku on moninainen ja sen voi nähdä erivärisenä. Haahdenmaan kokemuksen mukaan lopulta joogaajan särmit alkavat hioutua ja pehmentyä. Usein suurimmat oivallukset syntyvät hitaimmissa joogalajeissa.

Päätämme, että lähden suunnittelemaan teosta sille seinälle, joka on yleensä joogaajille etuseinä. Joogatessa katse liikkuu asentojen mukaan, joten korkeuserot vaikuttavat siihen mitä joogaaja näkee teoksesta.

4.2 Inspiraation lähde Rut Bryk

Kävin katsomassa Rut Brykin Taikalaatikko-nimisen näyttelyn Turun Taide-museossa vuonna 2018. Näyttely teki minuun lähtemättömän vaikutuksen. Brykin teosten tarinallisuus ja pienet yksityiskohdat ovat suunnattoman kiehtovia. Näyttelyn opas kertoi tekniikoista, joita Bryk käytti teoksissaan. Ohuet kohokuvioiset viivat ovat syntyneet kaiverrettujen kipsilevyjen avulla. Teokset kätkevät sisäänsä valtavan määrän katsottavaa. Teoksien äärellä viipyy pitkään. Inspiroidun myös teosten värikylläisyydestä. Erityisesti turkoosit ja vedenvihreät sävyt vangitsevat katseen (Kuva 6). Teoksista voi aistia materiaalin tunnun ja sen, miten niitä on muovattu. Materiaali näyttää elävältä, vaikka se on poltettua savea. Tekijän ajatus näkyy teoksissa määrätietoisella tavalla. Bryk kehitti itse omat massat ja valtavasti lasitteita, joita yhdistelemällä hän loi omat ihmeellisen kauniit värinsä.

Bryk on sanonut, että vaikka taiteilija tietää missä lämpötiloissa lasitteet reagoivat, aina voi tapahtua jotakin yllättävää, joka vaikuttaa lopputulokseen. Uunin avaaminen on kokeneelle taiteilijallekin aina jännittävää. Joskus lopputulos on odotettua parempi, joskus päinvastoin. (Aav & Viljanen, 2017, s. 19)

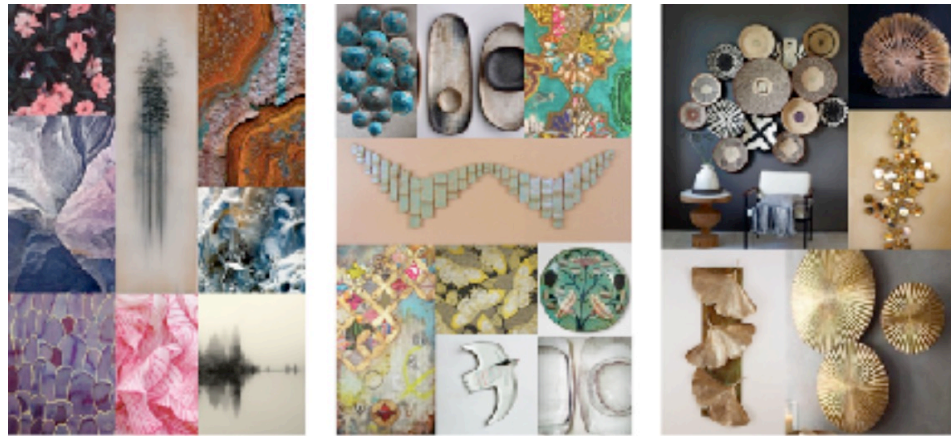

Kuva 6. Kuva Rut Brykin näyttelystä

Rut Bryk on kertonut, ettei hän koskaan ajatellut mistä aiheet hänen teoksiinsa tulevat tai että ne olisivat omaelämäkerrallisia. Monen Brykin teosten taustalta on kuitenkin löydetty viitteitä hänen elämänsä tapahtumiin. (Aav & Viljanen, 2017, s. 14) Brykin tapa siirtää tapahtumia teoksiinsa, tekee niistä entistä mielenkiintoisempia.

4.3 Materiaali- ja värivalinnat

Väreillä voi vaikuttaa katsojan tunnekokemuksen syntymiseen. Ihmiset kuitenkin kokevat värit eri tavalla, joten valitsen värien harmonian tärkeimmäksi ohjenuoraksi värien suunnittelussa. Kokoan värimaailmasta moodboardin (Kuva 7). Pidän siitä, että keramiikassa on materiaalin tuntu läsnä. Värilliset massat ilmentävät mielestäni parhaiten materiaalin luonnetta.

Kuva 7. Moodboard värimaailmasta

Asiakas toivoi teokseen paljon värejä ja iloisuutta, mutta kuitenkin sopivasti maanläheisyyttä. Päätin yhdistää teoksessa sileää, värit kirkkaina toistavaa valumassaa ja värillisiä sekä shamottipitoisia karkeita massoja. Karkean massan pinnalla sama lasite näyttää erilaiselta kuin sileän valumassan. Asiakkaan esittämässä väritoiveissa myöhemmin mukaan tulivat myös ihmisen energiakeskuksia eli chakroja kuvaavat värit. Chakraväreihin kuuluvat punainen, oranssi, keltainen ja kullankeltainen, vihreä, vaaleanpunainen, kirkkaansininen, indigonsininen, violetti ja valkoinen (Sharamon&Baginski, 1993, s. 224).

4.4 Suunnittelun kulku

Aloitin luonnostelemalla erilaisia pintoja ja sommitelmia (Kuva 8). Valitsin vallitsevaksi aiheeksi luontoteeman, sillä luonnon merkitys hyvinvointia lisäävänä tekijänä tuli selvästi ilmi kyselyn tuloksista. Luonnon hyvää tekevää vaikutusta puoltavat myös useat tieteelliset tutkimukset.

Kuva 8. Ensimmäisiä luonnoksia

Aluksi kokosin moodboardit teoksen värimaailmasta ja tunnelmasta (Kuva 9). Tämän jälkeen tein neljä erilaista suunnitelmaa moniosaisesta seinäteoksesta. Otin suunnittelussa huomioon kyselystä saamani tulokset ja tunnelmamuotoiluun vaikuttavat tekijät (Kuva 8). Tunnelmamuotoiluun kuuluu fiilistely ja tarinoiden luominen. Kyselyn vastauksissa taiteelta toivottiin tarinallisuutta. Yksityiskohdilla pyrin luomaan mielihyvän tuntemuksia, jotka edesauttavat hyvän tunnelman syntyä.

Kuva 9. Moodboard tunnelmasta

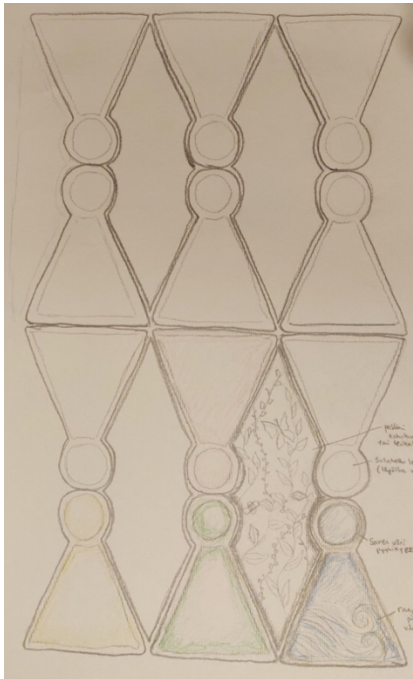
Omat ajatukseni vaikuttavat suunnitelmien luomiseen. Itselleni tärkeimmiksi asioiksi saamani tiedon perusteella nousee tasapaino, luonto ja harmonia. Haluan, että teos on mielenkiintoinen, kiehtova ja kutsuva. Tunnelilat, joita tavoittelen ovat: pysähtyminen, rauhoittuminen, maadoittuminen ja hyvä olo. Luonto on suomalaisille tärkeä ja luontoteema sopii myös Vintin arvomaailmaan. Muotoilijana kiinnitän huomiota teoksen sopivuuteen tilaan ja sen suhteeseen tilan muihin elementteihin. Minua kiehtoo Haahdenmaan esittämä ajatus joogapolusta, jonka kautta pysyvä hyvä olo on mahdollista saavuttaa.

4.4.1 Ensimmäinen suunnitelma: Osista koostuva teos

Ensimmäinen suunnitelma lähti liikkeelle tasapainon ajatuksesta. Mietin mikä konkreettinen esine kuvaa tasapainoa ja mieleeni tuli vaaka. Tyyllitelin teoksen muodon vanhasta vaa’asta (Kuva 10). Tasapainosymbolin lisäksi teos rakentuu osista, jotka jäävät symbolien väliin (Kuva 11). Teokseen voi piilottaa pieniä tarinoita ja erivärisillä massoilla teokseen saa rytmiä ja materiaalin tuntua.

Kuva 10. Tasapainosymboli

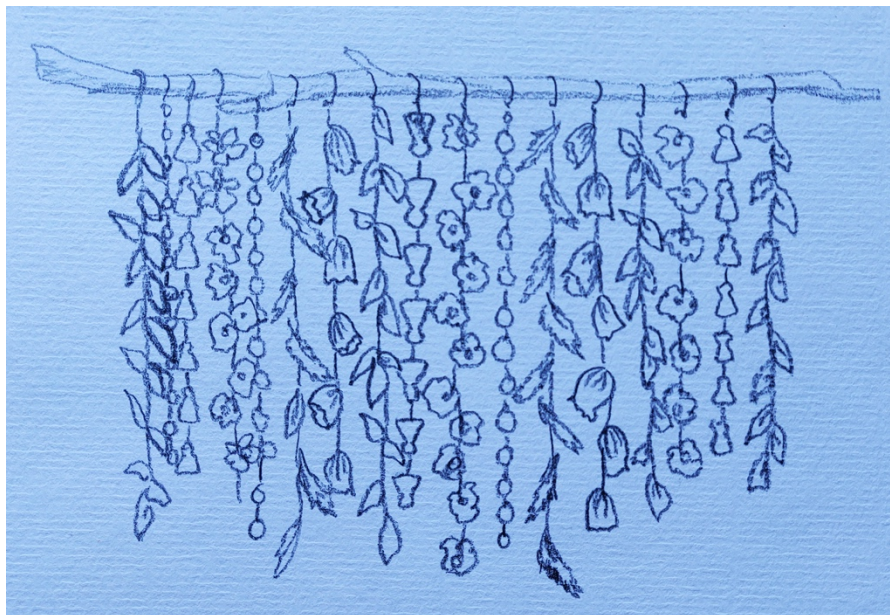

Kuva 11. Luonnos ensimmäisestä suunnitelmasta

Suunnitelma on monipuolinen ja teoksen osien asettelulla voi luoda aina uusia muotoja. Teos on paneelimainen ja paneelien taakse voi mahdollisesti kätkeä valonlähteitä. Vaa'asta tyylitelty symboli on toimiva elementti ja se muistuttaa hauskesti myös avaimenreiän symbolia.

4.4.2 Toinen suunnitelma: Roikkuva teos

Roikkuva teos toistaa luontoteemaa. Teos koostuu useista pienistä osista; kukkasista, lehdistä, sulista, pisaroista, perhosista ja ensimmäisessä suunnitelmassa luomistani tasapainosymboleista (Kuva 12). Teoksessa oleellista on rytmi, jolla osat asetellaan ja niiden luomat varjot.

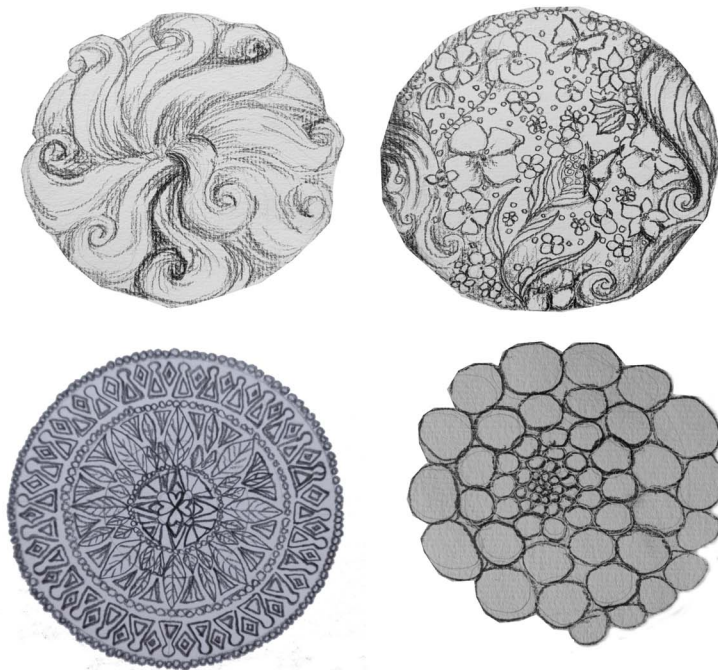
Kuva 12. Suunnitelma roikkuvasta teoksesta

Kesällä kun Vintin ikkunat avataan tulenvire saattaa heiluttaa teoksen osia ja siihen tulee mukaan ääni. Teos tarvitsee paljon osia, jotta siitä tulee riittävän runsas. Ilmavuus ja keveys ovat yksi osa teosta.

4.4.3 Kolmas suunnitelma: pyöreät osat

Kolmas suunnitelma koostuu pyöreistä isoista muodoista (Kuva 13). Aiheina luonto, mandalat tai joogafilosofian viisi elementtiä. Pyöreät muodot antavat sommittelulle vapautta, sillä silmän on helppo liikkua pyöreästä muodosta toiseen.

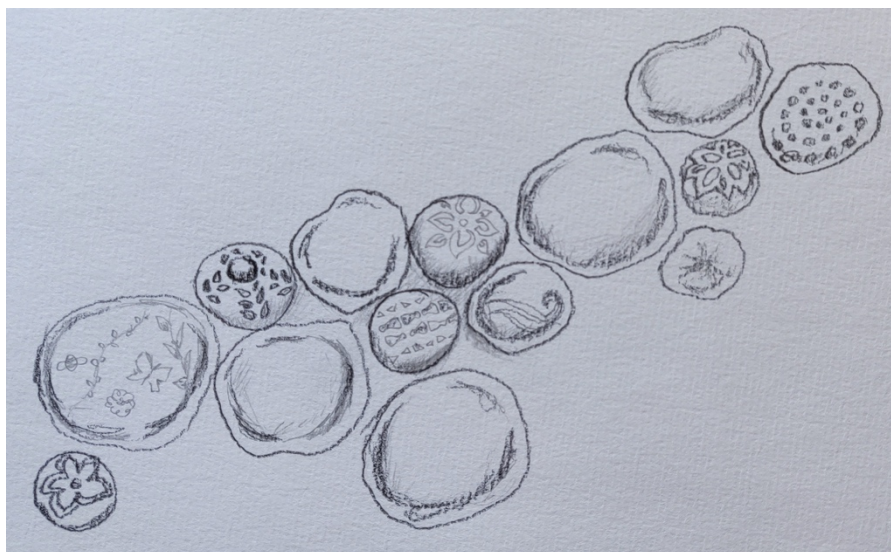
Teokseen voisi liittää valonlähteitä ja osia kuvioda kaivertamalla ja leikkaamalla. Erikokoiset osat luovat teokselle rytmiä.

Kuva 13. Pyöreät osat

4.4.4 Neljäs suunnitelma: palloja ja kulhoja

Viimeinen suunnitelma pitää sisällään sommitelman kuperia ja koveria muotoja sekä palloja (Kuva 14). Teoksen osat ovat vadin ja kulhon muotoisia sekä pyöreitä pallomaisia osia. Osien kuviointi koostuu kaiverretuista, rei'itetyistä ja painetuista kuvioista. Laakeat pinnat tarjoavat hyvän pohjan tarinoiden luomiselle.

Kuva 14. Luonnos neljännessä suunnitelmasta

Pyöreät erikokoiset muodot mahdollistavat monipuolisia sommitelmia. Seinäpinta-alaa on paljon ja tällä suunnitelmalla teoksesta tulee varmasti riittävän runsas. Pallomaisiin osiin voisi liittää valonlähteitä.

4.4.5 Suunnitelman jatkokehitys

Lähetin kuvat suunnitelmista asiakkaalle kommentoitavaksi. Anu Niemi katsoi suunnitelmat ja kertoi valinnan olevan vaikea, sillä kaikki suunnitelmat tuntuivat sopivilta. Niemen suosikkeja olivat ensimmäinen ja toinen suunnitelma. Sain suunnitelmista palautetta myös ohjaavalta opettajaltani Mirja Niemelältä. Hän piti tilaan sopivimpana viimeistä suunnitelmaa. Roikkuvasta teoksesta Niemelä kehotti huomioimaan, että tilassa on jo roikkuvia elementtejä, ilmajoogassa käytettävät silkit. (Niemelä, 2019)

Tapasimme asiakkaan kanssa Studio Vintin tiloissa toisen kerran, kun olin valmistanut koepalat kaikista neljästä suunnitelmasta (Kuva 15). Tein koepalat kaikista suunnitelmista, koska asiakkaalla ei ollut selkeää suosikkia ja halusin testata suunnitelmien valmistamista käytännössä. Koepalat osoittautuivat todella hyödyllisiksi. Niemellä ja Haahdenmaalla ei ole aiempaa kokemusta keramiikasta, joten koepalat toivat selkeämmin esille sen miltä suunnitelmat tulisivat näyttämään.

Kuva 15. Koepalat kaikista neljästä suunnitelmasta

Ensimmäisellä tapaamisella olimme suunnitelleet, että teokseen piiloteetaan merkityksellisiä sanoja ja tekstejä niin, että ne ovat luettavissa läheltä katsottaessa. Toisella tapaamiskerralla päätimme kuitenkin jättää sanat pois, jotta ne eivät ohjaisi liikaa katsojan tulkintaa.

Päätimme, että teoksen pohjana on neljäs suunnitelma, joka sisältää sommitelman vatien, kulhojen ja pallojen muodoista. Asiakas toivoi kuitenkin teokseen enemmän runsautta ja kirkkaampia värejä. Anu Niemi hypisteli koepaloja ja alkoi koota kollaasimaista teosta eri suunnitelmien osista (Kuva 16). Hän asetteli lautasten sisälle perhosia ja kukkia ja näiden ympärille sulkia, palloja, tasapainosymboleja, pisaranmuotoisia osia ja perhosia. Sovimme, että teos pohjautuu Niemen luomaan asetelmaan. Yksinkertaisesti suunnitelmaa hieman jättämällä tasapainosymbolit ja pisaranmuotoiset osat pois. Niemi kokeili myös pyöreän osittain leikatun koepalan valonläpäisevyyttä (Kuva 17).

Kuva 16. Anu Niemen kokoama kollaasi

Kuva 17. Niemi kokeilee valaisimen päälle yhtä koepaloista

Ennen työn aloitusta tein vielä nopean luonnoksen, johon merkitsin teoksen osat kuva-aiheiden mukaan. Ympäri tulevien sulki- ja perhosten määrää en laskenut tarkasti, sillä halusin antaa itselleni mahdollisuuden tehdä lopullisen sommitelman vasta asennusvaiheessa. Asiakas antoi ohjeistuksen väreistä ja kuva-aiheista. Teoksen tulee sisältää asiakkaalle merkityksellisiä asioita, jolloin sen arvo kasvaa.

4.5 Materiaali- ja muotokokeilut

Tein asiakkaalle neljä erilaista suunnitelmaa, joista kaikista valmistin koepaloja. Tavoitteena oli luoda värikäs, mutta maanläheinen harmoninen värimaailma. Halusin yhdistää teokseen sekä värillisiä että valkoisia massoja. Värillinen savi toimii värimaailman tasapainottajana ilman lasitetta ja tuo sopivaa materiaalin tuntua teokseen. Tein useita lasituskokeita löytääkseni värillisille massoille kirkkaana pysyvät lasitteet. Kokeilin lasitteita värillisillä

massoilla myös valkoisen engoben päällä. Hyödynsin värimaailman suunnittelussa aiemmin tekemääni laajaa massa- ja lasitekokoelmaa. Värimaailma oli koepaloissa liian tumma, joten tein ennen työn aloittamista vielä lisää lasitekokeita.

Suunnittelin teokseen muiden osien lisäksi kuperia mandalatyyppejä osia. Ensimmäinen koekappale lässähti lasituspoltoissa. Vaihdoin saven karkeampaan ja Mirja Niemelän ohjeistuksen mukaisesti laskin polttolämpötilaa. Tein onnistuneen koepolton karkeammasta massasta tehdyllä kuvalla.

4.6 Teoksen kuva-aiheet

Perhoset ovat asiakkaalle merkityksellisiä, samoin kuin joutsenet. Perhoset ja joutsenet ovat liittyneet moniin muutoskohtiin Niemen ja Haahdenmaan elämässä. He toivovat teoksen kuvamaailmaan myös viitteitä intialaisista jumalahahmoista Lakshmistä ja Sarasvatista. Niemi kertoo Lakshmin edustavan vaurautta, runsautta, kauneutta, hyvinvointia, hedelmällisyyttä ja äitiyttä. Vaaleanpunainen, punainen ja keltainen esiintyvät Lakshmia kuvaavissa teoksissa. Tarun mukaan Lakshmi syntyi meren vaahdosta lootuksenkukalla istuen, kädessään lootuksenkukka. Kuvataiteessa Lakshmin rinnalle liitetään usein viisauden symboli pöllö ja vaurautta symboloiva norsu. Sarasvatin kuvataan usein ratsastavan joutsenella. Sarasvati edustaa luovuutta, tietoa ja viisautta. Kirja, helminauha, veenasoitin ja malja ovat Sarasvatin symboleita. (Jumalatar, 2013)

Koska Studio Vintille ei haluta selkeitä uskonnollisia elementtejä kuten jumalapatsaita, päätin käyttää Lakshmin ja Sarasvatin kuvaamiseen ainoastaan symbolisia aiheita. Kaiversin Lakshmia kuvaavaan lautaseen lootuksenkukkaa, joutsenen, pöllön, kolikoita ja kaksi norsua (Kuva 18). Sarasvatia kuvasin lootuksenkukan, joutsenen, veenasoitin ja helminauhan muodossa (Kuva 19).

Kuva 18. Lakshmi

Kuva 19. Sarasvati

Luonnonsuojelu on Studio Vintille tärkeä asia ja Vintti on tukijana monessa ympäristönsuojeluun liittyvässä hankkeessa. Teoksen yhtenä elementtinä on tuoda esille Vintin ympäristöarvoja. Tutustuin Suomen uhanalaisiin kasveihin, hyönteisiin ja eläimiin. Poimin teokseen pikkuapollon siipien kuvionnin, luumittarin ulkomuodon ja Suomesta jo hävinneen kultasirkun. Asiakas halusi kuva-aiheisiin myös voimaa edustavan lohikäärmeen, joka polttaa pois kaiken turhan ja symboloi lisäksi seksuaalienergiaa. Perhoset, joutsenet ja lootuksenkukat kuvastavat kauneutta ja puhtautta.

5 HYVINVOINTIA LISÄÄVÄ KERAAMINEN TEOS

Ennen teoksen aloittamista pohdin miten voin muotoilijan tehdä hyvinvoinnin näkyväksi. Suunnittelua ja sitä mitä itse nostan tärkeäksi, ohjaavat omat muistoni. Muistojen lisäksi ilmaisuun liittyy aina fiktiivinen puoli, joka ikään kuin paikkaa muistoissa olevia aukkoja. (Leppänen, 2003, s. 162) Katsoja yhdistää omaan tulkintaansa omat merkityksensä ja henkilökohtaisen tarinansa. (Leppänen, 2003, s. 168)

Muotoilijan valta tuntuu suurelta, kun savelle pystyy antamaan uuden muodon. Ruukun runoutta –kirjassa todetaankin, että ruukku on kuin tekijänsä mielen kuva. Savea työstäessä tekijän ajatus korostuu, koska plastisella ja moni-ilmeisellä savella ei ole omaa muotoa. (Leppänen, 2003, s. 9) Tuntoaisti on vahvasti läsnä keramiikan teossa. Työskentelyyn kuuluu olennaisesti käsin tekeminen, massan tunnustelu ja muokkaaminen sekä tulosten tarkastelu. (Leppänen, 2003, s. 180)

5.1 Työprosessi

Aloitin teoksen tekemisen muotoilemalla asiakkaan toivoman lohikäärmeen (Kuva 20). Valmistin lohikäärmeen kohokuvioisena kaivertamalla. Onnistuin osien siirtelyssä ja yhteen liittämässä, sillä muoto säilyi hyvin. Seuraavaksi kaiversin linolaatalle perhosen siivet, luumittarin ja sulkia. Linolaatalla saven pintaan saa helposti tarkkoja kuvioita (Kuva 22).

Kuva 20. Teoksen ensimmäisenä valmistunut osa

Kuva 21. Linolaatalla kuvioitua pintaa

Osa teoksen osista koostuu levytekniikalla tehdyistä vadeista ja lautasista. Kaulin savilevyt ja asettelin ne erilaisiin apumuotteihin. Apumuotteina käytin erilaisia vateja ja kulhoja, jotka olin peittänyt kankaalla. Valamiseen käytin aiemmin tekemiäni kipsimuotteja, mutta en valanut muotteja täyteen asti vaan tein useita erikorkuisia osia. Pallonmuotoiset osat valoin myös kipsimuoteilla. Lisäksi valoin pieniä kuppeja, joihin sulatin lasia. Ajatus joogapolusta oli jäänyt mieleeni ja kuvastin sen kulkua pienemmillä osilla.

Kuvioin saven pintaa erilaisilla kaivertimilla. Pidän kaivertamisesta tekniikana, sillä sen avulla on mahdollista tehdä piirrosmaista jälkeä. Piirtäminen

on itselleni luontainen tapa kuvittaa tapahtumia ja kertoa tarinoita. Mandalatyypiset, keskeisornamenttia muistuttavat osat ja kynttilälyhdyn sekä osan palloista kuvioin leikkaamalla saven pintaan aukkoja.

5.2 Valmis teos

Opinnäytetyön tuloksena on valmis hyvinvointia lisäävä ja Studio Vintin tiloihin sopiva Hetkiä-niminen teos. Teos sijoittuu salin seinälle kahdessa osassa. Vasemmalta lukien on ensin pienempi kokonaisuus (Kuva 22) ja oven jälkeen teos levittäytyy koko seinän kokoiselle alueelle (Kuva 23). Teos koostuu useista eri osista, jotka muodostavat yhdessä runsaan ja värikkään kokonaisuuden (Kuva 24). Teos tukee joogasalin herkkää tunnelmaa ja auttaa Studio Vinttiä erottumaan kaupungin muista joogasaleista.

Kuva 22. Pienempi osa Hetkiä-teoksesta

Kuva 23. Oven jälkeä teos jatkuu koko seinän mitalta

Kuva 24. Hetkiä-teoksen sijoittelu

Teos on sopivasti esittävä, se ei tarjoa katsojalle valmista tulkintaa. Teos on herkin värikäs ja pieniä yksityiskohtia täynnä. Kaiverretut ja leikatut pinnat muodostavat teokselle kiinnostavan rytmin. Sileiden ja karkeiden pintojen yhdistelmä kertoo materiaalin tunnusta.

Asiakkaan toiveena oli saada teoksesta alttarimainen lisäämällä siihen kynttilälle soveltuva osa. En ole aiemmin tehnyt seinälle laitettavia kynttilälyhtyjä, joten päädyin valmistamaan yhden prototyypin kynttilälyhdystä (Kuva 25). Lyhty onnistui kuvioinnin ja teokseen sopivan muodon puolesta hyvin. Käytännön kokemus ratkaisee muotoilun onnistumisen.

Kuva 25. Kynttilälyhty

Hetkiä valikoitui teoksen nimeksi, koska koen hyvinvoinnin kokemuksen kieteytyvän aina käsillä olevaan hetkeen. Hetki voi myös muuttaa kaiken. Elämä itsessään koostuu sarjasta hetkiä. Perhosen siivenisku, kukan terälehtien avautuminen, uuden oivaltaminen ovat kaikki pieniä hetkiä, joilla on vaikutusta elämän kulkuun.

5.3 Arviointi

Koin opinnäytetyötä tehdessäni monia onnistumisen hetkiä. Tietämykseni lisääntyi erityisesti lasitteiden käyttäytymisestä ja ominaisuuksista. Lisäksi aloin kiinnittää enemmän huomiota työskentelyn rytmiini. Oikea ajoitus vaikuttaa paitsi esineen lopputulokseen, myös taloudellisuuteen ajankäytön suhteen.

Suurimmat haasteet koituivat liian tiukalle kiritystä aikataulusta. Loppua kohden aikataulu kiristyi liikaa ja polttojen vaatimaa aikaa ei tahtonut löytyä. Ennen työskentelyn aloittamista tein tarkan päiväkohtaisen aikataulun, mikä auttoi työn hahmottamisessa ja etenemisessä. Esineiden viimeistelyyn vaadittavan ajan arvioin kuitenkin alakanttiin. Tästä koitui kuormittavuuden tunnetta ja muutamia harmittavia huolimattomuusvirheitä. Lisäksi aikatauluun olisi ollut tarpeellista varata aikaa mahdollisille rikkoutumisille ja lasitushaasteille, sillä niitä jouduin kohtaamaan. Toisaalta tiukka aikataulu auttoi projektia eteenpäin. Tunnistin itsessäni epävarmuudesta

johtuvaa jahkailevuutta ja tarvetta tehdä aina lisää kokeiluja varsinaisen työn sijaan.

Asiakas toivoi teokseen osia, jotka toimisivat keraamisina kupuina valaisimille. Työtä tehdessäni huomasin, että valaisinkupujen suunnitteluun olisin tarvinnut huomattavasti enemmän aikaa. Valaisimiin liittyy runsaasti teknisiä ominaisuuksia, joiden huomioiminen olisi vaatinut tutkimusta. Tein kokeilut kuvuista apumuotin avulla. Kokeilujen myötä totesin, että muodon symmetrisenä pysymisen kannalta kipsimuotin käyttö olisi helpottanut työskentelyä ja johtanut parempaan lopputulokseen. Aikataulun hahmottamisen vaikeuksien myötä en osannut rajata työtä riittävästi heti alussa. Kokemuksen myötä uskon osaavani arvioida paremmin ajankäyttöäni ja sitä mitä asiakkaalle voi luvata. Haasteista huolimatta kuvut onnistuivat hyvin ja ne sopivat yhteen olemassa olevien valaisimien kanssa. Sain häivytettyä kupujen lievää epäsymmetrisyyttä, lisäämällä kupujen reunoille asiakkaan toiveiden mukaisesti kukkia ja perhosia (Kuva 26).

Kuva 26. Kupu valaisimelle

Lasituksen suhteen koin monia haasteita. Jos tekisin työn uudelleen, valitsisin teokselle perusvärit, joista valmistaisin isomman määrän lasitteita. Vaikka olen aiemmin lasittanut kaatamalla ja siveltimellä isoja esineitä onnistuneesti, en onnistunut tällä kerralla niin hyvin kuin olin ajatellut. Siveltimellä lasittaminen toimii varmimmin pienien esineiden lasittamiseen. Olisin voinut lasittaa isommat esineet kastamalla ja varioida runsaammin

värejä pieniin yksityiskohtiin kuten perhosiin ja sulkiin. Kokonaisuus on värien suhteen kuitenkin todella onnistunut. Lasitteiden epätasaisuus toi joihinkin osiin kiinnostavan efektin (Kuva 27).

Kuva 27. Pintaefekti

Oli ilo huomata, että työskentelyn rytmi ja onnistumisten määrä lasitusten suhteen kasvoivat aikataulupaineista huolimatta loppua kohden. Suhtaudun luottavaisin ja innostunein mielin siihen, että kokemus työ työskentelyyni sujuvuutta kaikilla osa-alueilla.

5.4 Työstä saatu palaute

Asiakas oli todella tyytyväinen teokseen (Liite 3). Niemi ja Haahdenmaa kokivat teoksen kuvastavan kaikkia toiveita, joita he esittivät. Teos tuntui siltä kuin se olisi ollut tilassa aina. Värimaailma ja teoksen pienet yksityiskohdat saivat heiltä erityisesti kiitosta.

Vintin asiakkailta on tullut teoksesta kiittävää palautetta. Myös asiakkaat ovat kokeneet teoksen tukevan salin tunnelmaa. Eräs asiakas kertoi keskittymisen olevan nyt helpompaa, kun seinässä on katseelle kiintopisteitä. Lohikäärmeen on koettu olevan voimauttava elementti. Yhdessä asiakaspalautteessa oli mielestäni kuvattu teoksen monipuolisuutta osuvasti. Asiakas oli kirjoittanut näin: ”Joskus voi olla lohikäärme tai perhonen tai tyhjä astia. Seinältä löytyy jokainen minä jokaiseen hetkeen.”

6 POHDINTA

Opinnäytetyön tekeminen oli kokonaisuudessaan opettavainen ja antoisa kokemus työstä muotoilijana. Yksi tavoitteeni onnistuneen teoksen lisäksi oli saada kosketusta ison asiakastyön suunnittelusta ja toteutuksesta. Asiakkaan kanssa työskentely oli vaivatonta ja sujuvaa. Tieto siitä, että teoksesta tulee osa monen ihmisen elämää, toi lisäarvoa työskentelyyn.

Taustatyö hyvinvoinnista ja kyselyn tulokset loivat inspiroivan pohjan teoksen suunnittelulle. Hyvinvointi on aiheena ajankohtainen ja kiinnostava. Oman roolini pohdinta tiedon tulkitsijana toi työskentelyyn uuden näkökulman. Omien muistojen ja kokemusten vaikutus on suuri.

Kokonaisuudesta muodostui asiakkaan toiveiden mukaisesti moniosainen ja runsas. Oli kiinnostavaa tehdä suunnitelma, jossa yhdistyy sekä tutkimustieto että asiakkaan toiveet. Opinnäytetyön tekeminen tuki ammatillista kasvuani ja sain arvokasta kokemukseen perustuvaa tietoa saven työstämisen vaiheista ja lasitteiden käyttäytymisestä. Kokemuksen karttuessa opinnäytetyön aikana kohtaamani haasteet varmasti vähenevät ja osaan myös aikatauluttaa työskentelyäni realistisemmin.

Hetkiä -teos tukee Studio Vintin joogasalin tunnelmaa. Se on yhtä aikaa värikäs ja maanläheinen. Teokseen kätkeytyy useita pieniä tarinoita, joista katsoja voi löytää uusia puolia jokaisella katselukerralla. Hetkiä on teos, joka kutsuu viipyilemään ja ottamaan itselleen pienen oman hetken. Hengähdyshetkien ottamisen on todettu monissa tutkimuksissa tukevan hyvinvoinnin kokemusta. Tähän tietoon pohjautuen uskallan sanoa Hetkiä-teoksen vaikuttavan hyvinvointia lisäävästi.

LÄHTEET

- Aav, M. & Viljanen, E. (2007). *Rut Bryk*. Helsinki: Designmuseo.
- Biedermann, H. (2003). *Suuri symboli kirja*. Lempiäinen, H. Juva: WSOY.
- Himalaja. (n.d.). Haettu 9.4.2019 osoitteesta <https://www.himalaja.fi/mita-jooga-on/>
- Jumalatar. (2013). Haettu 3.4.2019 osoitteesta <http://www.jumalatar.fi/jumalattaret/sarasvati>
- Leppänen, H. (2003). *Ruukun runoutta ja materiaalin mystiikkaa*. Helsinki: Ilmari Design Publications.
- Niemelä, M. (2019). *Opinnäytetyö etenee*. Sähköpostiviesti tekijälle 25.3.2019.
- Niemelä, M. (2019). *Loppuseminaari*. Sähköpostiviesti tekijälle 12.4.2019.
- Rantanen, M. (2016). *Tunnelmamuotoilu*. Helsinki: Talentum Pro.
- Sharon, S. & Baginski, B. (2012). *Chakra käsikirja*. Zouiter, T. Delfiini kirjat.

KUVALÄHTEET

Kuva 5: Jooganavetta (n.d.). Haettu 23.5.2019 osoitteesta <https://jooganavetta.fi/tarinamme/>

Kuva 7: Moodboard värimaailmasta

Kuva 9: Moodboard tunnelmasta

LIITTEET

Liite 1

KYSELY VINTIN PERUSTAJILLE ANU NIEMELLE JA SANNI HAAHDENMAALLE

1. Mitä hyvinvointi mielestäsi on? Mitä asioita siihen kuuluu?
2. Miltä hyvinvointi tuntuu? Mistä tiedät voivasi hyvin?
3. Millainen ympäristö saa sinut voimaan hyvin? Millainen värimaailma siellä on?
4. Mikä Studio Vintissä on ihaninta?
5. Mikä on Vintin paras paikka ja miksi?
6. Millaisen kokemuksen toivot Vintin kävijöiden saavan?
7. Millainen taide mielestäsi tulee hyvinvointia? Voit myös mainita nimeä jonkin teoksen.

Liite 2

KYSELY VINTIN JOOGAOPETTAJILLE JA ASIAKKAILLE

1. Mitä hyvinvointi mielestäsi on? Mitä asioita siihen kuuluu?
2. Miltä hyvinvointi tuntuu? Mistä tiedät voivasi hyvin?
3. Millainen ympäristö saa sinut voimaan hyvin? Millainen värimaailma siellä on?
4. Mikä Studio Vintissä on ihaninta?
5. Millainen taide mielestäsi tulee hyvinvointia? Voit myös mainita nimeä jostain teoksen.

Liite 3

PALAUTE ASIAKKAALTA

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HAME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖN TILAAJAN PALAUTE

Tilaja Studio Vintti

Opiskelija Taija Lavell

Koulutus Muotoilun koulutusohjelma LAKE

Opinnäytetyön aihe Kesäaamia taideteos

Tilajana annan lausunnon opinnäytetyöstä huomioiden mm. seuraavia osa-alueita:

Tilajaan asettaman tavoitteen saavuttaminen, tuloksen/tuotoksen hyödynnettävyys sekä tekijän aktiivisuus.

Taija ylitti odotuksemme, koska ei tennyt aluksi mitään edes odottaa. Hän kuunteli meidän omistajien tunteita ja mielikuvia sekä Vintistä etni tunteista herkällä korvalla ja silmillä. Taija keräsi myös materiaalia asiakkaistamme, joka oli tärkeä osa etni työstä tuli osa Vintin tunnelmaa. Taija oli aktiivinen ja yhteistyö taitoinen. Olemme enemmän kuin tyytyväisiä tulokseen ja asiakkaiden palaute on ollut myös ylistävää!

Päiväys ja työn tilaajan allekirjoitus
22.5.2019 ANU NIEMI
MamFlow Oy:n toimitusjohtaja